

นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้
พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

คำนำ

นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗ เป็นนโยบายฉบับแรกที่สำนักงานสภากาชาดมั่นคงแห่งชาติ ได้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔ กำหนดให้สำนักงานสภากาชาดมั่นคง แห่งชาติ จัดทำนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเสนอสภากาชาด มั่นคงแห่งชาติ และคณะกรรมการรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบ และให้คณะกรรมการรัฐมนตรีนำเสนอวัสดุสภากาชาด แล้วให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อีกทั้งให้สำนักงานสภากาชาดมั่นคงแห่งชาติ เสนอแนะต่อกลุ่มตัวแทนท้องถิ่น ให้ปรับปรุงนโยบาย ทุกรอบระยะเวลา ๓ ปี หรือในกรณีที่มีความจำเป็น คณะกรรมการรัฐสามารถกำหนดให้เร็กวันนี้ได้ ขณะที่ มาตรา ๕ กำหนดให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ปรับปรุงแผน และแนวทางในการดำเนินการปฏิบัติงาน เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ มาตรา ๙ (๑) ให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดทำยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา ให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว

สำนักงานสภากาชาดมั่นคงแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการ การจัดทำนโยบาย ดังกล่าว โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางและครอบคลุมในทุกมิติ ทั้งหน่วยงาน ภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พัฒนาและนออกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การรับฟังความเห็น จากคนไทยมุสลิมในต่างประเทศ การรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกสภากาชาด ประธานกรรมการบริหาร และ การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อรับฟังและวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โดยนโยบายฉบับนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาที่เป็นรากเหง้าควบคู่ไปกับปัญหาที่เป็น ประกายการณ์ โดยมุ่งให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย ปราศจากเงื่อนไขของการใช้ ความรุนแรง มีสภาวะแวดล้อมที่พร้อมและอื้อต่อการแสวงหาทางออกจากการขัดแย้งโดยสันติ ทุกภาคส่วนมีความเข้าใจ ไว้วางใจ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพ

นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗ ได้รับ ความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายของสภากาชาดมั่นคงแห่งชาติ เมื่อ ๑๖ และ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ ได้รับความเห็นชอบจากสภากาชาดมั่นคงแห่งชาติ เมื่อ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ คณะกรรมการรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบ เมื่อ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และได้นำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบแล้ว

นโยบายฉบับนี้ ถือเป็นนโยบายระดับชาติ และเป็นกรอบแนวทางหลักของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาอย่างครอบคลุมทุกมิติ โดยเฉพาะมิติความมั่นคงและมิติการพัฒนา การนำนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงจำเป็นที่หน่วยงานของรัฐและข้าราชการ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องมีความเข้าใจที่ตรงกัน ในปรัชญา ความคิด ทิศทางการแก้ไขปัญหา ตามนโยบาย มีจิตสำนึกและตระหนัก ในการปฏิบัติ หน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ให้การยอมรับและมีส่วนร่วม โดยการสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของรัฐบาลอย่างจริงจัง ซัดเจน และต่อเนื่อง เพื่อจะเร่งนำสันติสุขกลับสู่พื้นที่ได้ในที่สุด

ผลสำรวจเอกสาร

(วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี)

เลขานุการสภาพความมั่นคงแห่งชาติ

ที่ นร ๐๕๐๓/๙๗๙๙

สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กกม. ๑๐๓๐๐

๗๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ร่างนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ ๖๕๕๗

เรียน เลขาอธิการสภากาVERNMENT OF THAILAND
อ้างถึง หนังสือสำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๔๘๒๓
ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานเลขานุการสภากฎหมายราชบูรณะ ที่ สพ ๐๐๑๔/๔๘๓๐
ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๕

ตามที่แจ้งว่าได้เสนอนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ ไปเพื่อสภากฎหมายราชบูรณะและวุฒิสภาทราบต่อไปแล้ว และขอได้โปรดจัดส่งเอกสารนี้โดยการบริหารฯ ดังกล่าว จำนวน ๑,๖๐๐ ชุด ให้สำนักงานเลขานุการสภากฎหมายราชบูรณะ และจำนวน ๕๐๐ ชุด ให้สำนักงานเลขานุการวุฒิสภาพัฒนาฯ ทราบด้วย นั้น

สำนักงานเลขานุการสภากฎหมายราชบูรณะแจ้งว่า สภากฎหมายราชบูรณะได้พิจารณาไว้แล้ว ในคราวประชุมสภากฎหมายราชบูรณะ ครั้งที่ ๒๖ วันพุธที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕ และครั้งที่ ๒๗ วันพุธที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ ความละเอียดปறำตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

Q. 2

(นายอวานะ พัวเวส)

ผู้อำนวยการสำนักนิติธรรม ปฏิบัติราชการแทน
เลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๘

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๙๐๕๕ (๒๕๕๕-๐๒)

www.cabinet.thaigov.go.th

ที่ สพ ๐๐๑๙/ ๔๙/๒๐

สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ
ถนนอู่ทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗

เรียน เลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๗/๔๒๔๔ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง นูയกรัฐมนตรีได้เสนอนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อสภาพัฒนาราชภูมิเพื่อทราบ นั้น

สภาพัฒนาราชภูมิได้พิจารณาทราบแล้ว ในคราวประชุมสภาพัฒนาราชภูมิ ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๖๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕ และครั้งที่ ๒๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

Ottai L.

(นายวัชรินทร์ จอมพลผล)

รองเลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ ปฏิบัติราชการแทน
เลขานุการสภาพัฒนาราชภูมิ

สำนักการประชุม
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๒๙

สำเนาถูกต้อง

เรือง *[Signature]*

(ถ่วง งามนาน)
ผู้จัดทำเอกสาร

ที่ นร ๐๔๐๓/๖๔๕๗

สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล ถนน ๑๙๗๖

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙

เรียน เลขาธิการสภากาแฟมั่นคงแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานสภากาแฟมั่นคงแห่งชาติ ที่ นร ๐๔๐๓/๐๔๓๖
ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ร่างนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ ไปเพื่อดำเนินการ นั้น

คณะกรรมการรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ลงมติเห็นชอบ นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ ตามที่สำนักงาน สภากาแฟมั่นคงแห่งชาติเสนอ และให้เสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ การบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๗ แล้วให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบแนวทาง ในการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรีได้เสนอนโยบายการบริหารฯ ในเรื่องนี้ ไปเพื่อสภากาแฟแห่งประเทศไทยและผู้แทนราษฎรต่อไปแล้ว และขอได้โปรดจัดส่งเอกสารนโยบาย การบริหารฯ ดังกล่าว จำนวน ๑,๖๐๐ ชุด ให้สำนักงานเลขาธิการสภากาแฟแห่งประเทศไทย และจำนวน ๕๐๐ ชุด ให้สำนักงานเลขานุการรัฐสภาโดยตรงต่อไปด้วย ทั้งนี้ เมื่อรัฐสภาได้ทราบนโยบายการบริหารฯ ดังกล่าวแล้ว ให้สำนักงานสภากาแฟมั่นคงแห่งชาติแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอमาน กิตติอามาน)
เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (ม.ท.ก.๒๕๕๕-๐๑)

www.cabinet.thaigov.go.th

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานสภาพัฒนาการชุมชน สำนักนายกรัฐมนตรี จังหวัดชายแดนภาคใต้ โทร. ๐๖ ๑๙๒ ๐๑๕๑

ที่ ๘๘๐๗/๐๔๕

วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙

ทราบเรียน นายกรัฐมนตรี ผ่านรองนายกรัฐมนตรี (พลเอกยุทธศักดิ์ ศศิประภา)

๑. เรื่องเดิม

นายกรัฐมนตรี ได้กรุณาเป็นประธานการประชุมสภาพัฒนาการชุมชน ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เพื่อพิจารณาร่างนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ และร่างนโยบายการแก้ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ และ สมช. ได้สรุปผล การประชุมดังกล่าว ทราบเรียนนายกรัฐมนตรี แล้ว เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ โดยในส่วนที่เป็นมติเกี่ยวกับ ร่างนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ประชุมอนุมัติให้ สมช. ประสาน สมาคมสหกิจสหกรณ์ ฯ และผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อให้ความเห็นชอบร่างนโยบายที่ได้มีการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของที่ประชุม และนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบในวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

๒. ความคืบหน้า

สมช. ได้ดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาของร่างนโยบายดังกล่าว ตามข้อเสนอแนะของ ที่ประชุมสหกิจสหกรณ์ ฯ และได้จัดส่งให้สมาคมสหกิจสหกรณ์ ฯ รวมทั้งผู้เข้าร่วมประชุมพิจารณาแล้ว ทั้งหมดได้ให้ความเห็นชอบเนื้อหาของร่างนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้มีการปรับแก้แล้ว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบท้าย

๓. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้เป็นไปตามมติที่ประชุมสหกิจสหกรณ์ ฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ และตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงเห็นสมควรนำร่างนโยบาย การบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี ในการประชุมวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างนโยบายดังกล่าว และให้ คณะกรรมการรัฐมนตรีนำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบ และให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นกรอบแนวทาง ในการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จึงกราบเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณาอนุมัติการนำร่างนโยบายการบริหารและการพัฒนา
จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ เสนอต่อคณะกรรมการบริหารและแผนฯ
เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและให้คณะกรรมการบริหารและแผนฯ เสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบต่อไป

พลตำรวจเอก
พล.ต. อรุณ พันธ์วงศ์

(วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี)
เลขานุการสภากำนัลคนั่งแห่งชาติ

พล.อ.
ชวลิต นราธ.

ว.ก.พ.๕๕

(นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี
๒๒ ก.พ. ๒๕๕๕

สารบัญ

๑. ความนำ	๑
๒. สถานการณ์ในภาพรวม	๒
๓. เงื่อนไขของการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๔
๔. กรอบแนวคิดของนโยบาย	๕
๕. วิสัยทัศน์	๖
๖. นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้	๗
๖.๑ วัตถุประสงค์ (๙ ข้อ)	๗
๖.๒ นโยบาย (๓๔ ข้อ)	๘
๗. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	๑๙

นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗

๑. ความนำ

นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นนโยบายระดับชาติ ที่จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔ ที่กำหนดให้สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติจัดทำนโยบายดังกล่าว เสนอต่อ สภาพความมั่นคงแห่งชาติ และคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และให้ คณะกรรมการรัฐมนตรีนำเสนอด้วยวิธีที่เหมาะสมเพื่อทราบ แล้วให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบแนวทาง ในการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้ง ให้เสนอแนะต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อ พิจารณาบทวนและปรับปรุงนโยบายทุกรอบระยะเวลา ๓ ปี หรือในกรณีที่มีความ จำเป็น คณะกรรมการรัฐจะกำหนดระยะเวลาให้เร็วกว่าหนึ่งปีได้ โดยได้กำหนดว่า เนื้อหา ของนโยบายต้องครอบคลุมอย่างน้อยในด้านการพัฒนาและด้านความมั่นคง และ กระบวนการจัดทำนโยบาย ต้องนำความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วน และสภาพที่ปรึกษา การบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ได้มาซึ่งนโยบายที่มาจาก ความต้องการและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน ศาสนา วัฒนธรรม อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้ง แนวโน้มนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ

การจัดทำนโยบายดังกล่าว สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติจึงให้ความสำคัญ กับกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ครอบคลุม ทั้งหน่วยงานภาครัฐและ

ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้ประมวลข้อมูล ผ่านการรับฟังข้อมูล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อสถานการณ์ปัญหาและ แนวทางการแก้ไขจาก ๑) การประสานงาน ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งในส่วนกลาง และในพื้นที่ ๒) การรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อมูลเชิงลึก และข้อคิดเห็นจากการ จัดประชุมเฉพาะกลุ่มกับหน่วยงานภาครัฐ และภาควิชาการที่มีองค์ความรู้ ผลงาน และ ติดตามสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนกลาง และในพื้นที่ รวมทั้ง การรับข้อเสนอของคณะกรรมการวิสามัญ ติดตาม เร่งรัด ประเมินผล การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ วุฒิสภา ๓) การรวบรวมข้อมูล และข้อคิดเห็นจากภาคประชาชนทั้งชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธ ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจเอกชน ภาคสตรีและเยาวชน รวมทั้ง กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับ ผลกระทบ โดยผ่านกระบวนการวิจัย การจัดการประชุมสัมมนา และการพูดคุยเฉพาะกลุ่ม ๔) การรับฟังความคิดเห็นจากคนไทยมุสลิม ในต่างประเทศ และ ๕) การรับฟังความ คิดเห็นจากสถาบันที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

นโยบายฉบับนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาที่เป็นรากเหง้าควบคู่ไปกับ ปัญหาที่เป็นปัจจัยการณ์ โดยมุ่งจัดเรื่องไข่องการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และสร้างสภาพแวดล้อมที่พร้อมและเอื้อต่อ การแสดงทางออกจากความขัดแย้งโดยการกระจายอำนาจที่เหมาะสมต่อการอยู่ร่วมกัน บนพื้นฐานของความหลากหลายในความเป็นพหุสังคมของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. สถานการณ์ในภาพรวม

สถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงมาโดยต่อเนื่อง ความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการ

ดำเนินนโยบายของภาครัฐในแต่ละห่วงเวลา และมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นในพื้นที่และปัจจัยที่มาจากการอพยพที่

อย่างไรก็ตาม ความรุนแรงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน ถือว่าเป็นสถานการณ์ที่มีความละเอียดอ่อนอย่างยิ่ง ในระยะที่ผ่านมา ภาครัฐและภาคส่วนต่างๆ ได้มีความพยายามดำเนินการแก้ไขปัญหาตามกรอบนโยบายมาแล้วหลายฉบับ ซึ่งส่งผลให้สถานการณ์และปัญหาความรุนแรงได้รับการแก้ไขไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่สถานการณ์ความรุนแรงก็ยังคงมีอยู่ ความยืดเยื้อของปัญหาส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจของการใช้ความรุนแรงและผู้อยู่เบื้องหลังการใช้ความรุนแรง จากเดิมที่ส่วนใหญ่มาจากการกระทำของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงที่มีอุดมการณ์ต่างจากรัฐ มาเป็นการก่อเหตุจากแรงจูงใจอื่นในสัดส่วนที่มากขึ้น โดยบางส่วน มีความเชื่อมโยงและเอื้อประโยชน์กับกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ ทั้งความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพล ความแค้นจากอารมณ์ของความเกลียดชัง และความแค้นจากเรื่องส่วนตัว ความรุนแรงยังส่งผลให้เกิดการขยายตัวของอำนาจมืดและธุรกิจผิดกฎหมาย ความบาดหมางของคนต่างด้าว ศาสนา รุนแรงขึ้น เกิดข้อจำกัดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร และอาจมีการแทรกแซงจากการอพยพมากขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยเสริมที่เป็นแรงผลักให้ปัญหาความรุนแรงที่เกิดจากกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงมีแรงหนุนและมีความเข้มแข็งมากขึ้น ที่สำคัญคือ กระแสจากภายนอก เช่น กระแสท้องถิ่นนิยม กระแสการต่อสู้ด้วยแนวทางสุดโต่ง กระแสความขัดแย้งระหว่างตระวันตกกับโลกมุสลิม กระแสสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง

ภายใต้สภาพแวดล้อมดังกล่าว ภาครัฐจึงจำเป็นต้องตระหนักรู้และเรียนรู้ที่จะเข้าใจการเปลี่ยนแปลง ต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขเรื่องที่เป็นสาเหตุของปัญหา ต้องปรับทัศนคติและวิธีคิดในการบริหารจัดการ โดยให้ความสำคัญสูงสุดต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายบนพื้นฐานของความไว้วางใจและ

การให้เกียรติ เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศของการยอมรับและเห็นคุณค่าของกระบวนการ
มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างสร้างสรรค์ นำไปสู่
สันติสุขอย่างยั่งยืน

๓. เงื่อนไขของการใช้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นและดำเนินอยู่จนถึงปัจจุบัน
เป็นผลมาจากการเงื่อนไขที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน ทั้งในระดับบุคคล ระดับโครงสร้าง และ
ระดับวัฒนธรรม คือ

เงื่อนไขระดับบุคคล ประกอบด้วย ๕ ส่วน ได้แก่ **ส่วนแรก** การใช้อำนาจการปกครอง
และการบริหารราชการโดยเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่ให้ความสำคัญน้อยเกินไปกับ¹
ความละเอียดอ่อนของอัตลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ สิทธิประชาชน และการใช้อำนาจรัฐที่
เกินขอบเขต **ส่วนที่สอง** การใช้ความรุนแรงโดยกลุ่มบุคคลที่มีความคิด ความเชื่อ และ²
อุดมการณ์ต่างจากรัฐ **ส่วนที่สาม** การใช้ความรุนแรงอันมีมูลเหตุจุงใจจากความขัดแย้ง³
ในเรื่องผลประโยชน์ของกลุ่มอิทธิพล อำนาจมีด และธุรกิจผิดกฎหมาย และ
ส่วนที่สี่ การใช้ความรุนแรงอันมีเหตุความแคนจากอารมณ์ของความเกลียดชัง และ⁴
ความแค้นจากเรื่องส่วนตัว

เงื่อนไขระดับโครงสร้าง คือ โครงสร้างการปกครองและการบริหารราชการ ถึงแม้
จะมีการกระจายอำนาจแล้วก็ตาม แต่การสนองตอบกับลักษณะเฉพาะทางอัตลักษณ์
ความต้องการและความคาดหวังของประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐยังดำเนินการได้ไม่ทั่วถึง⁵
เนื่องจากมีปัจจัยทั้งภายในและภายนอกหลายประการเป็นข้อจำกัด นำมาซึ่งความรู้สึก⁶
ไม่ได้รับความเป็นธรรม ถูกเลือกปฏิบัติ และขาดอำนาจในการบริหารจัดการท้องถิ่น⁷
ของตนเองอย่างแท้จริง อาทิ การพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของพื้นที่ การศึกษา

ที่ไม่สามารถเอื้ออำนวยให้ประชาชนส่วนใหญ่มีพลังເອชาณະການທ້າທາຍທາງສັຄນ ໃນຮູບຕ່າງໆ
ທັ້ງທາງໂລກແລະທາງຮຽມ

ເຈື່ອນໄຂຮະດັບວັດນຮຽມ ທີ່ສຳຄັນ ຄື່ອ ປະຊາຊນໄທຢາມລາຍຸໃນພື້ນທີ່ຮູ້ສຶກແປລກແຍກ
ໄມ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງສັຄນໄທ ເນື່ອຈາກມີການຮັບຮູ້ແລະສັນຜັສໄດ້ວ່າ ອັດລັກໝານຂອງຕົນ
ຖຸກດັດທັບຈາກການປົງປັບຕິຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຮູ້ບາງຄນທີ່ໄມ່ເຂົ້າໃຈ ພວດຮະແວງ ແລະມີອົດຕີ
ຮວມຄົງການໄມ່ຍອມຮັບຈາກສັຄນໃຫຍ່ ຈຶ່ງເປັນເຈື່ອນໃຫ້ທີ່ທຳໃຫ້ຄນໃນພື້ນທີ່ບາງສ່ວນຍອມຮັບ
ຫຸ້ວ່າເຫັນດ້ວຍກັບຝ່າຍທີ່ໃຊ້ຄວາມຮູ້ແວງ ແລະເປັນເຈື່ອນໄສສຳຄັນທີ່ກຸ່ມຜູ້ກ່ອເຫດຮູ້ແວງຫຍີບ
ຍກມາໃໝ່ເປັນຂ້ອອັງໃຫ້ຄວາມຂອບຮຽມກັບການໃຊ້ຄວາມຮູ້ແວງໃນການຕ່ອສູ້ເພື່ອເປົ້າໝາຍ
ຂອງຕົນ

๔. ກຽບແນວຄົດຂອງໂຍບາຍ

ການໃຊ້ຄວາມຮູ້ແວງໃນຈັງຫວັດໝາຍແດນການໄຕ້ໃນຮະຮະ ៥ ປີທີ່ຜ່ານມາ ຮຳທັບໜ່ວຍງານ
ຂອງຮູ້ທີ່ອ້າວັນນໍ້າໜັກກັບການແກ້ປັ້ງຫາໃນເຊີງປະກຸງການໝົ່ງຮ່າຍວັນຈົນທຳໃຫ້ຂາດນໍ້າໜັກໃນການ
ແກ້ໄຂປັ້ງຫາທີ່ເປັນຮາກເໜົ້າ ຮົມທັ້ງ ການດຳເນີນໂຍບາຍໃນແຕ່ລະສ່ວນມີຄວາມສັນພັນຮ
ສັງເສຣີມຊື່ງກັນແລະກັນໄມ່ເທົ່າທີ່ຄວາ ດັ່ງນັ້ນ ເພື່ອໃຫ້ໂຍບາຍການບົງຫາແລະການພັດນາ
ຈັງຫວັດໝາຍແດນການໄຕ້ ມີທີ່ສາທາລະນະກົດເຈັນໃຫ້ໜ່ວຍງານຮັບຜິດຂອບນຳໄປໃຊ້ເປັນກຽບແນວ
ແນວຄົດຂອງໂຍບາຍ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້

๔.๑ ການດຳເນີນໂຍບາຍບນພື້ນຮ້ານຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມທຸກການສ່ວນຍ່າງແທ່ຈິງ
ກາຍໄທ້ຫລັກຍຸທຮາສຕຣີພຣະຣາຊທານ “ເຂົ້າໃຈ ເຂົ້າສົ່ງ ພັດນາ” ແລະ “ປຣັ້ງສູາຂອງ
ເສຣ່ງຈົກຈົກພວເພີ່ງ”

๔.๒ การเปิดพื้นที่เพื่อร่วมกันแปรเปลี่ยนแนวทางการต่อสู้ด้วยความรุนแรงมาเป็น แนวทางการต่อสู้ด้วยสันติวิธี

๔.๓ การสร้างสมดุลของโครงสร้างอำนาจการปกครองและการบริหารราชการ
ระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่ โดยการกระจายอำนาจภายใต้เจตนาหมู่รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย และยึดหลักการบริหารจัดการบนพื้นฐานของความหลากหลาย
ในความเป็นพหุสังคม

๔.๔ การเคารพสิทธิมนุษยชน และการยึดมั่นในหลักนิติรัฐ และนิติธรรม การเห็น
คุณค่าของความแตกต่างหลากหลาย การให้เกียรติอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ ตลอดจน
การตระหนักและเคารพในกติกรรมระหว่างประเทศ

๔.๕ การรับรู้และความเข้าใจสถานการณ์ที่เป็นจริงว่า ปัญหาจังหวัดชายแดน
ภาคใต้เป็นปัญหาร่วมกันของสังคมไทย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการแก้ไข
ปัญหามีความจำเป็น

๔.๖ การดำเนินนโยบายภายใต้กลไกที่ประสาน สอดคล้อง และส่งเสริมกันในทุกมิติ
อย่างสมดุล

๕. วิสัยทัศน์

“ มุ่งให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย ปราศจากเงื่อนไข^๑
ของการใช้ความรุนแรง มีสภาวะแวดล้อมที่พร้อมและเอื้อต่อการแสวงหาทางออก
จากความขัดแย้งโดยสันติ ทุกภาคส่วนมีความเข้าใจ ไว้วางใจ และมีส่วนร่วม^๒
ในกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพ ”

๖. นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗)

๖.๑ วัตถุประสงค์

ข้อ ๑ เพื่อให้สังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยและปกติสุข ภายใต้หลักยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ข้อ ๒ เพื่อจัด และป้องกันไม่ให้เกิดเงื่อนไขที่หล่อเลี้ยงและเอื้อต่อการใช้ ความรุนแรงจากทุกฝ่าย

ข้อ ๓ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ และฟื้นคืนความไว้วางใจระหว่างรัฐ กับประชาชน และระหว่างประชาชนด้วยกัน ให้เกิดความร่วมมือในการพร้อมเผชิญ ปัญหาร่วมกัน

ข้อ ๔ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่กระจายตัวอย่างเท่าเทียมในทุกระดับ ตรงกับ ความต้องการ ไม่ทำลายอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตของประชาชน ตลอดจนมีผลต่อ การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความมั่นคง

ข้อ ๕ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และสร้างความตระหนักในคุณค่าของ การอยู่ร่วมกันภายใต้ความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม

ข้อ ๖ เพื่อให้สังคมไทยเกิดการรับรู้ มีความเข้าใจในสถานการณ์ที่เป็นจริง และตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อ ๗ เพื่อให้สังคมภายนอกประเทศให้การสนับสนุนและมีบทบาท เกื้อหนุนการแก้ไขปัญหา

ข้อ ๘ เพื่อสร้างสภากวงแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการพูดคุย
ในการแสดงทางออกจากความขัดแย้งและการให้หลักประกันในการเข้ามามีส่วนร่วม
ของผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการเริ่มสร้างสันติภาพ

ข้อ ๙ เพื่อให้การดำเนินนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัด
ชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างมีระบบ มีเอกภาพ มีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
และวางแผนอยู่บนข้อมูลที่ถูกต้องและรอบด้าน

๖.๒ นโยบาย

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อให้สังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยและปกติ
สุข ภายใต้หลักยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง” โดย

๑) นำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นหลักยึดในการจัดการความขัดแย้งและการสร้างความรัก

ความสามัคคี ความสมานฉันท์ และความสงบสุขของประชาชน

๒) ดำเนินนโยบายการเมืองนำการทหารและใช้พลังทางสังคมในการมุ่ง

ปรับเปลี่ยนทัศนคติ วิธีคิดของทุกฝ่าย จากการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหามากสู่

การยึดมั่น “แนวทางสันติวิธี” โดยไม่มองกลุ่มผู้เห็นต่างเป็นศัตรู และมุ่งปรับเปลี่ยน

แนวทางการต่อสู้ของกลุ่มที่เลือกใช้ความรุนแรงมาเลือกใช้การต่อสู้ด้วยแนวทางสันติ

แทนที่การมุ่งปรับความคิดความเชื่อในเชิงอุดมการณ์เพียงอย่างเดียว

๓) ส่งเสริมมาตรการลดความหวาดระแวงและเพิ่มความร่วมมือ

ระหว่างรัฐกับประชาชน โดยให้ความสำคัญกับการคัดเลือกเจ้าหน้าที่รัฐโดยเฉพาะ

ฝ่ายความมั่นคงที่มี หัวหน้าศูนย์บุคลิกภาพ และพัฒนาระบบในเชิงสันติ มีประวัติที่ดีงาม ในด้านการตรวจสอบเชิงลึกของบุคคลที่ไม่สงบ ในการจัดการด้านความมั่นคง ได้ดำเนินการอย่างเคร่งครัด รวมทั้ง สร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาทักษะการเชิงลึก ให้กับเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจน เปิดพื้นที่เพื่อส่งเสริมการพูดคุยระหว่างภาคส่วนต่างๆ เพื่อรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะในระดับชุมชนอย่างต่อเนื่อง และรับไปดำเนินการให้เกิดผล

๔) เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานข่าวเชิงรุก เพื่อสกัดกั้นและทำลายปัจจัยสนับสนุนการก่อเหตุรุนแรง อาทิ การให้ลาเวียนเงินทุนของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง การลักลอบนำอาวุธและวัสดุที่นำมาใช้ประกอบระเบิด ทั้งจากภายในและภายนอกพื้นที่ การประสานงานทางด้านการข่าวให้การแจ้งเตือนภัยเป็นไปอย่างทันเวลาและแม่นยำ การเสริมสร้างเครือข่ายงานข่าวภาคประชาชนให้เกิดผล ตลอดจนการขยายความร่วมมือ กับประเทศเพื่อนบ้านในการเฝ้าตรวจการเข้าออกของกลุ่มเป้าหมาย การพิสูจน์ทราบ แหล่งพักพิงภายนอกประเทศ และการติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายจากภายนอกประเทศที่อาจมีส่วนสนับสนุนกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง

๕) พัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยชุมชน โดยให้มีการวางแผนร่วมกับชุมชนเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการรักษาความปลอดภัยบนฐานของการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชน และให้ความสำคัญกับการปกป้องสถานที่เชิงสัญลักษณ์ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลให้ปลอดภัยจากการใช้ความรุนแรง

๖) เร่งรัดการปราบปรามกลุ่มอำนาจอิทธิพลเดือน เพื่อขจัดปัญหาความรุนแรงที่แทรกซ้อน อันเกิดจากกลุ่มยาเสพติด กลุ่มผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ และ

กลุ่มธุรกิจผิดกฎหมาย โดยเน้นเป้าหมายผู้บงการและนายทุน รวมทั้ง เจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ผิดกฎหมายเหล่านี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อขัด และป้องกันไม่ให้เกิดเงื่อนไขที่หล่อเลี้ยงและอื้อต่อการใช้ความรุนแรงจากทุกฝ่าย โดย

๑) เพิ่มการให้ความสำคัญกับการแก้ไข根因 ทางการเมืองและ根因 ทางสังคมวัฒนธรรม ด้วยการป้องกันไม่ให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน หลักมนุษยธรรม และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้ง ขัดเงื่อนไขและสาเหตุที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความรู้สึกไม่ไว้ใจและหัวดரะแวงเจ้าหน้าที่รัฐ เกิดความรู้สึกแตกแยก หรือ ความไม่เท่าเทียม มีการปฏิบัติที่ประชาชนสัมผัสได้อย่างเป็นรูปธรรมในระดับที่สามารถส่งผลต่อการสร้างความรู้สึกและบรรยายกาศให้เห็นว่า ทุกคนสามารถอยู่ในประเทศไทยได้อย่างมีศักดิ์ศรี และมีความสุขตามวิถีชีวิต อัตลักษณ์ ศาสนา และวัฒนธรรมของตน

๒) ส่งเสริมเจ้าหน้าที่รัฐให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของวิถีชีวิต ศาสนา วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพื้นที่อย่างแท้จริง ด้วยการจัดการฝึกอบรมด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และตระหนักในการยอมรับและเคารพคุณค่าของลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เพื่อขัด และป้องกัน根因 ใหม่ที่จะนำไปสู่ความรุนแรงได้

๓) เร่งรัดการคลี่คลายเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัยของประชาชน และต่างประเทศ ให้กระจางชัด โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการบูรณาการตรวจสอบค้นหาความจริง มีการเปิดเผยให้สาธารณะได้รับทราบ และนำตัวผู้กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยเร็ว เพื่อขัดวัฒนธรรมการไม่ต้องรับผิด

ปลดเงื่อนไขของความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม และการนำเหตุการณ์ดังกล่าวไปสร้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ และพื้นคืนความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนด้วยกัน ให้เกิดความร่วมมือในการพร้อมเชิญปัญหาร่วมกัน โดย

๑) สร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน ให้เป็นที่พึงของประชาชน โดยการจัดเงื่อนไขความไม่ยุติธรรมทุกรูปแบบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางหลักและทางเลือก พัฒนาการลักษณะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน มีการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ และมีความจริงจังต่อการสอบสวนลงโทษผู้ที่กระทำความผิดหรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ จัดระบบการคุ้มครองพยานอย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความเข้าใจและความตระหนักรักกับเจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติตามกฎหมาย และเคราพหลักสิทธิมนุษยชน รวมทั้ง พัฒนากฎหมายที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในพื้นที่

๒) ปรับปรุง พัฒนาระบบ และกระบวนการเยียวยาให้สนับสนุนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ โดยให้กระบวนการพิจารณาช่วยเหลือเยียวยาเป็นไปด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม ไม่ล่าช้า และมีระบบตรวจสอบเพื่อป้องกันไม่ให้มีการแสวงและการเอื้อประโยชน์ของการเยียวยาจากทุกฝ่าย

๓) เสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับประชาชนให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติ พร้อมผนึกกำลังแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยเปิดพื้นที่การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นจริงในพื้นที่ และแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติบนความแตกต่างหลากหลาย โดยเฉพาะระหว่างเด็ก และเยาวชนต่างศาสนា

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๔ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่กระจายตัวอย่างเท่าเทียมในทุกระดับ ตรงกับความต้องการ ไม่ทำลายอัตลักษณ์ และวิถีชีวิตของประชาชน ตลอดจนมีผลต่อการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความมั่นคง โดย

๑) พัฒนาและเสริมสร้างเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างยั่งยืน ด้วยการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตตามวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของตนเอง มีรายได้ที่เพียงพอ มีมาตรฐานการครองชีพที่เท่าเทียมกับพื้นที่อื่นของประเทศไทย โดยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในทุกระดับ มีการกระจายแหล่งเงินทุนให้กับชุมชนผ่านระบบธนาคารและกลุ่มออมทรัพย์ที่ประชาชนเลือกใช้ และเน้นน้ำหนักโครงการที่มาจากการริเริ่มของประชาชนและชุมชน

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อการสร้างสมรรถนะในการประกอบวิชาชีพด้วยตนเอง และการเพิ่มโอกาสในการทำงาน ทั้งในพื้นที่ นอกพื้นที่ และในต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนในสาขาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ชุมชนและต้นทุนทางสังคม และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ และศักยภาพ ในระดับสูง ตลอดจน ส่งเสริมการลงทุนของเอกชนที่สามารถรองรับบุคลากรในพื้นที่ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเหล่านี้สามารถประกอบอาชีพในพื้นที่ได้อย่างมั่นคง และมีส่วนสำคัญในการนำความรู้ ความสามารถมาพัฒนาพื้นที่

๕) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมดุลระหว่างการใช้เพื่อตอบสนองการพัฒนา กับการรักษาให้ยั่งยืน โดยสนับสนุนและเพิ่มบทบาทของประชาชน ภาคประชาสังคม ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นในการคุ้มครองดูแล การจัดสรรทรัพยากร และการพื้นฟูทรัพยากร โดยเฉพาะพื้นที่ประมงชายฝั่ง ป่าชายเลน ที่رابลุ่ม และเขตป่า รวมทั้ง การป้องกันกลุ่มผลประโยชน์ที่เข้ามาใช้ทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรม ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิการครอบครองที่ดินที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยให้ความสำคัญ ลำดับต้นกับพื้นที่เสี่ยงภัย และชุมชนที่ถูกคุ้มครอง

๖) เร่งรัดให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบและกระบวนการศึกษา ในทุกระดับที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของพื้นที่อย่างแท้จริง สามารถบูรณาการ ระบบการศึกษาและกระจายโอกาสทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย อย่างมีคุณภาพ พร้อมไปกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และการรับรองสถานะที่มั่นคงของบุคลากรทางการศึกษาที่จบจากต่างประเทศ เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคมให้เป็น พลังในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๕ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และสร้างความตระหนักในคุณค่าของ การอยู่ร่วมกันภายใต้ความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม โดย

๑) ให้การดำเนินวิถีชีวิต การปฏิบัติตามหลักศาสนาเป็นไปโดยไม่มี อุปสรรค ปรับทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง ปรับกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อ เสริมการดำเนินชีวิตตามหลักศาสนา และขัดการเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรม โดย ทุกฝ่ายต้องศึกษา ทำความเข้าใจในคุณค่าของวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่เป็นจุดแข็ง อาทิ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกและแก้ไขปัญหาให้กับคนในพื้นที่ที่เดินทาง

ไปประกอบพิธีอัจฉริ์ ณ ราชอาณาจักรชาอดิอาระเบีย รวมทั้ง กิจกรรมทางศาสนาพุทธ และวิถีไทยพุทธในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นพลังในการแก้ไขปัญหาให้สังคมมีความมั่นคงที่ยั่งยืน

๒) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดูแลและปกป้อง ทุกวิถีชีวิตและทุกศาสนา วัฒนธรรม เพื่อยกระดับและเสริมสร้างการเห็นคุณค่าของ ทุกศาสนาและวัฒนธรรมอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ให้เป็นพลังสร้างสรรค์ในการ แก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่อย่างแท้จริง

๓) เสริมสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างให้เกิด การยอมรับและเห็นคุณค่าในการอยู่ร่วมกัน ท่ามกลางความแตกต่างหลากหลาย โดยพัฒนาคนและสังคมบนพื้นฐานความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม การส่งเสริม ศาสนาสันมัพน์ การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักศาสนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคม เพื่อนำหลักคำสอน ทางศาสนามาใช้ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และสร้างแรงจูงใจให้ประชาชน นำหลักคำสอนมาใช้ในการดำเนินชีวิตมากยิ่งขึ้น รวมทั้ง การสนับสนุนเครือข่ายนักศึกษา ใน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และการสนับสนุน ส่งเสริมสตรีให้มีส่วนร่วม ในครอบครัว ชุมชน และสังคมมากขึ้น เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่

๔) ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาอีสาน ภาษาลาว ภาษาไทยถิ่น และ ภาษาต่างประเทศที่สำคัญในทุกระดับการศึกษา ให้เป็นเครื่องมือการสื่อสารเพื่อพัฒนา ในทุกด้าน และเป็นศักยภาพสำคัญในการเตรียมความพร้อมรองรับการติดต่อสื่อสารและ การสานสัมพันธ์กับโลกมลายุ ในบริบทของประชาคมอาเซียน รวมทั้ง ภาษาอหารับซึ่งเป็น จุดแข็งในพื้นที่และเป็นประโยชน์ในการติดต่อปฏิสัมพันธ์กับโลกอาหารับ

๕) ส่งเสริมบทบาทของผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน นักการศึกษา สื่อมวลชน สตรี เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มพลังวัฒนธรรมของพหุสังคมในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม

ในกระบวนการแก้ไขปัญหาในระดับชุมชน และพัฒนาเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีพลังในการจัดการความขัดแย้งในระดับชุมชน การลดการเผยแพร่หน้าร่างระหว่างคนต่างศาสนา หรือต่างเชื้อชาติในชุมชน ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชน ระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐ โดยให้นำหนักกับการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของผู้นำศาสนาอย่างเป็นระบบ อาทิ การมีวิทยาลัยอิหม่าม การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมในชุมชนให้มีคุณภาพ และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

๖) ส่งเสริมคุณค่าและการดำเนินอยู่ของวัฒนธรรมที่หลากหลายในพื้นที่ เพื่อให้สังคมไทยเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรมและประชาชนในพื้นที่รู้สึกได้ถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย โดยเปิดพื้นที่ที่สะท้อนถึงการส่งเสริมวัฒนธรรมที่หลากหลายซึ่งประชาชนสามารถสัมผัสได้อย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การปรับปรุงป้ายสัญลักษณ์ของทางราชการให้มีภาษาถิ่นอยู่ด้วย

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๖ เพื่อให้สังคมไทยเกิดการรับรู้ มีความเข้าใจในสถานการณ์ที่เป็นจริง และตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย

๑) เสริมสร้างความเข้าใจกับสังคมไทย และผู้เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อปรับทัศนคติและวิธีคิดให้อีกต่อไปอย่างร่วมกัน โดยสันติวิธี และตระหนักว่าปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาร่วมกันของประเทศไทย

๒) เสริมสร้างช่องทางการสื่อสารสองทางผ่านมิติของงานปฏิบัติการ ข่าวสารและงานมวลชนสัมพันธ์ของรัฐ โดยใช้สื่อภาครัฐและความร่วมมือของสื่อเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา ตลอดจนเวทีสาธารณะ เพื่อสื่อสารให้สังคมทั้งภายใน

และภายนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเข้าใจต่อสถานการณ์ที่เป็นจริงและบริบทเฉพาะของพื้นที่ รวมทั้ง การจัดการกับปัญหาตามหลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา รวมทั้งแนวทางสันติวิธี เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการสะท้อนความรู้สึกและข้อข้องใจต่างๆ ของประชาชนที่เกี่ยวโยงกับความผิดพลาดในนโยบายของรัฐ และการประพฤติปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ

๓) เปิดพื้นที่การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนบนพื้นฐานของความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน โดยให้ทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นประชาชนในพื้นที่ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ภาควิชาการและภาคประชาสังคม ทั้งในและนอกพื้นที่ ได้มีส่วนร่วมในระดับที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบายและการปฏิบัติอย่างแท้จริง ซึ่งรัฐต้องมีความจริงใจ รับฟังเสียงของประชาชนในพื้นที่ และนำมาดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๗ เพื่อให้สังคมภายนอกประเทศให้การสนับสนุนและมีบทบาท เกือกุลการแก้ไขปัญหา โดย

๑) เพิ่มระดับการปฏิสัมพันธ์และเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการแก้ไขปัญหา กับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศเพื่อให้สนับสนุนการแก้ไขปัญหา โดยเผยแพร่ข่าวสาร ส่งผ่านข้อมูลพัฒนาการของสถานการณ์ความเป็นจริง ตลอดจนความก้าวหน้าของการปฏิบัตินโยบายการแก้ไขปัญหา และการแก้ไขเรื่องที่เป็นข้อสงสัย ของสังคมภายนอกประเทศอย่างทันเวลา ต่อเนื่อง ในโอกาสที่เหมาะสม ทั้งควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมบทบาทของบุคคลที่ได้รับการยอมรับ และมีศักยภาพในการเข้าถึงประเทศ และองค์กรเป้าหมาย เพื่อช่วยการสื่อสารความเป็นจริงที่เกิดขึ้น อันเป็นการพนึกความสัมพันธ์ในการสนับสนุนและเกือกุลการแก้ไขปัญหา

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ การดำเนินงานของรัฐบาล และการดำเนินการผ่านกรอบความร่วมมือต่างๆ

๓) เชื่อมโยงการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในพื้นที่กับสังคมมุสลิม ภายนอกประเทศไทย โดยเฉพาะชาวอาเซียน ซึ่งมีวิถีชีวิตที่หลากหลาย เพื่อให้คนในพื้นที่ได้มีโอกาสเรียนรู้ เสริมสร้างความรู้ ประสบการณ์ และโลกทัศน์ ที่เป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และความสามารถในการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก พร้อมไปกับการส่งเสริมกิจการอัจฉริยะให้เป็นสื่อกลางในการติดต่อสัมพันธ์ กับประเทศไทยและโลกมุสลิม และเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนความร่วมมือแก่ไขปัญหาและ พัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๘ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการพูดคุยในการ แลงหาทางออกจากความขัดแย้งและการให้หลักประกันในการเข้ามามีส่วนร่วมของ ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการเริ่มสร้างสันติภาพ โดย

๑) ส่งเสริมการพูดคุยระหว่างกลุ่มคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับปัญหาจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ในเรื่องหลักการ เป้าหมาย และรูปแบบของการกระจายอำนาจ ที่เหมาะสมบนพื้นฐานความเป็นพหุสังคมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่อยู่ภายใต้ เจตนาرمณรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นหลักสถาบันที่ได้รับการยอมรับ ไม่ใช่เป็นเงื่อนไขนำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน โดยเปิดพื้นที่และสร้างสภาพแวดล้อมที่มี ความเชื่อมั่น และเป็นหลักประกันความปลอดภัยในเรื่องภาพต่อการแสดงความคิดเห็น และพูดคุยของทุกกลุ่มอย่างรอบด้าน สะท้อนถึงข้อกังวลของประชาชน ทุกชาติพันธุ์ และศาสนา

๒) ส่งเสริมความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพกับกลุ่มบุคคลที่มีความเห็นและอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐที่เลือกใช้ความรุนแรงต่อสู้กับรัฐในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยดำเนินการอย่างเป็นเอกภาพและเพิ่มความร่วมมือกับต่างประเทศ หรือองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ เพื่อสนับสนุนกระบวนการพูดคุยดังกล่าว

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๙ เพื่อให้การดำเนินนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างมีระบบ มีเอกภาพ มีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และวางแผนอยู่บนข้อมูลที่ถูกต้องและรอบด้าน โดย

๑) จัดให้มีกลไกและระบบบริหารจัดการนโยบายที่มีประสิทธิภาพและครบวงจร โดยให้มีการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นนโยบาย จัดตั้งกลไกในรูปคณะกรรมการอำนวยการนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำหน้าที่อำนวยการการแก้ไขปัญหาและเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ที่สำคัญรองรับ มีการจัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณที่สอดคล้องกับกรอบนโยบาย มีระบบการติดตาม ตรวจสอบ และให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพของกระบวนการประเมินผลการดำเนินตามนโยบาย การใช้จ่ายงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน

๒) เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินตามนโยบายที่ครอบคลุมพื้นที่และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยการให้ภาครัฐ ภาคประชาชนสังคมภาคประชาชน เครือข่ายสังคมออนไลน์ ทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สังคมไทยโดยรวม และสังคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศไทยบ้าน ประชาคมอาเซียน และโลกมุสลิม เข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายขยายผลจากการอบรมนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

ที่สามารถนำไปเชื่อมโยงกันได้ในแนวราบ มีช่องทางร้องเรียน ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของภาครัฐ รวมทั้ง มีการสนับสนุนงบประมาณเพื่ออำนวย ความสะดวกในการเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาร่วมกับภาครัฐของภาคส่วนต่างๆ พร้อมไปกับส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม ใน การสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ และการสื่อสารกับคนในพื้นที่

๓) ส่งเสริม พัฒนา และใช้งานการศึกษาวิจัยทางวิชาการเพื่อประกอบ การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสนับสนุนและผลักดันให้มี การศึกษาวิจัยสร้างองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ พร้อมไปกับการประยุกต์ใช้ องค์ความรู้ดังกล่าวให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหา และภูมิสังคมในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นพลังสนับสนุนการจัดทำ พัฒนา ประเมินนโยบาย และการนำ นโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ และระดับยุทธวิธีอย่างเป็นรูปธรรม

๗. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

เพื่อให้การนำนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปสู่ การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความเป็นเอกภาพและ มีการบูรณาการทำงานระหว่างทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของนโยบาย จนทำให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย สงบ สันติ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

๑) หน่วยงานของรัฐและข้าราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเข้าใจที่ตรงกันในปัจจุบัน ความคิด ทิศทางการแก้ไข

ปัญหาตามนโยบาย เพื่อให้การแก้ไขปัญหาสนับสนุนซึ่งกันและกันและขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นเอกภาพภายใต้กรอบนโยบาย

๒) ข้าราชการทุกหน่วยงานมีจิตสำนึกรักและความตระหนักรักในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ มีองค์ความรู้และการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้าใจ เข้าถึง วิธีชีวิต ของคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่ดีได้รับการยอมรับจากคนในพื้นที่ มีการบูรณาการทำางานอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมมีระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๓) ทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับปัญหางังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้การยอมรับ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาตามนโยบาย เนื่องจากปัญหางังหวัดชายแดนใต้มีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจำนวนมากซึ่งต่างมีปัญหา ความต้องการ วิธีคิด และจุดยืนที่แตกต่างหลากหลาย การแก้ไขปัญหาที่ยึดหน่วยงานภาครัฐเป็นกลไกทำงานหลัก เพียงภาคส่วนเดียว จึงไม่อาจบรรลุผลสำเร็จตามนโยบายได้โดยง่าย แต่ต้องใช้การร่วมมือ ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ระหว่างภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะของภาคีเครือข่าย ทั้งในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์และระดับปฏิบัติอย่างกว้างขวางและหลากหลาย สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายของแต่ละประเด็นปัญหา

๔) มีการส่งสัญญาณในการสนับสนุนการดำเนินตามนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้จากรัฐบาลที่จริงจัง ชัดเจน และต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความมั่นใจ มีเอกภาพทั้งความคิด ทิศทาง แนวทาง และการบริหารจัดการ พร้อมผนึกกำลังร่วมกันในการแก้ไขปัญหาตามนโยบาย

ชื่อหนังสือ	นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗
พิมพ์ครั้งที่ 1	กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ จำนวน 2,000 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 2	พฤษภาคม ๒๕๕๕ จำนวน 2,000 เล่ม
จัดทำโดย	สำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้และชนต่างด้วยธรรม (สชต.) โทรศัพท์ ๐-๒๑๔๒-๐๑๕๑-๓ โทรสาร ๐-๒๑๔๓-๘๓๕๑
พิมพ์ที่	สำนักพิมพ์คณะกรรมการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้และชนต่างด้วยธรรม กทม. ๑๐๓๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๒๔๓-๐๖๑๑ โทรสาร ๐-๒๒๔๓-๐๖๑๖